

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 239. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 12-го жовтня 1940.

No. 239. Jersey City, N. J., Saturday, October 12, 1940.

VOL. XLVIII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1018, 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ЗАМОРОЖЕННЯ РУМУНСЬКИХ ВКЛАДІВ

ВАШИНГТОН. — Діставши офіційне потвердження, що німецькі війська заливають Румунію, президент Рузвельт відразу дав розпорядок, щоб заморозити всі румунські фінансові вклади в Америці. Таких вкладів Румунія має поверх сто мільйонів доларів. Тепер румунські влади не зможуть їх видобути з Америки, а то тому, що ті влади знаходяться фактично під німецькою владою. Таке саме зробив президент з норвезькими, голандськими, бельгійськими і данськими вкладами, коли їх краї захопили німецькі війська; також з литовськими, лотиськими й естонськими, коли ті краї захопили Соевети.

ПРЕЗИДЕНТ ІДЕ В „ІНСПЕКЦІЙНУ” ПОЇЗДКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт далі об'їздить різні військові фабрики й оглядає власними очима, чи кампанія національного зброєння поступає як слід вперед. Він обіде два стейти — Пенсильванійський і Огайський. В міжчасі він виголосить пару промов, в яких порушить найважливіші закиди, які йому роблять його критики.

ДЖЕРЕЛА СИЛИ КАНДИДАТІВ.

НЬЮ ЙОРК. — Бюро публічної opinii д-ра Гелопи говорить, що джерелами сили обох президентських кандидатів є це: прихильники Рузвельта вірять, що він краще справиться з національною обороною і краще зуміє повести американську заграничну політику. В нинішніх напружених часах вони бояться змінювати адміністрацію, бо нова адміністрація звичайно в початках не є як слід обзнана з справами. Зате прихильники Вилкого в більшості піддержують його тому, що ім обридла адміністрація Рузвельта і вони в ній невірилися. Прихильники Вилкого це в більшості „протестанти”, каже Гелоп.

ВИЛКІ ЗАПЕВНЯЄ РОБІТНИКІВ.

ПРОВІДЕНС. — Вендел Вилкі в своїй промові ввечеря своїх 40,000 слухачів, що коли прийде републіканська адміністрація до влади то вона таки засобить кожного охочого можливістю працювати. Новий розділ мав досить часу це зробити і цього не зробив. Найвищий час пробувати чогось іншого. Він далі говорив, що його адміністрація постаралася також про те, щоб чужі продукти, витворювані невільничою працею, не заливали американських ринків та не відбирали американському робітникам праці.

ЗАСУДЖЕННЯ ПРОВІДНИКІВ „БУНДУ”.

НЬЮТОН (Нью Джерзі). — Лава присяглих признала винуватими вісьмох провідників американсько-німецького нацистичного „Бунду” за те, що вони в своїх промовах викликували расову ненависть до жидів. Серед засуджених знаходиться теперішній головний провідник „Бунду”, Вільгельм Кунце. На основі цього засудження їм грозить найбільша кара три роки в'язниці і \$5,000 грошової кари.

КОНГРЕСМЕНИ НЕ ПРИХОДЯТЬ НА НАРАДИ.

ВАШИНГТОН. — Хоч конгрес минулого четверга розпочав свої наради, але ці наради не були важні, бо не було „кворум”, себто такого числа прийнятих конгресменів, яке зробило б наради легальними. Внаслідок цього голова конгресу мусів наради розв'язати. Надіються, що в понеділок їх прийде більше на наради. В противний випадку треба буде конгрес на довгий час розв'язати, або силою тягнути конгресменів на наради.

НИКЛАС БОТЛЕР СПРОСТОВУЄ.

НЬЮ ЙОРК. — Никлас Ботлер, президент Колумбійського університету, виголосив ще одну промову і в ній спростував дещо свою попередню промову, в якій він перестерігав професорів, щоб не говорили та не робили таких речей, які не погоджуються з офіційною лінією заряду університету. Ботлер сказав, що тою пересторогою він зовсім не хотів відбирати професорам академічної свободи. Академічна свобода на Колумбійському університеті це така самозрозуміла річ, що йому на думку не приходило, щоб її обмежити. Але він хотів підкреслити, що та академічна свобода зобов'язує професорів поза своєю наукою не робити таких речей, які компрометувалиб університет. Те саме відносилось до студентів.

МОЛОКО ДЛЯ ШКІЛЬНИХ ДІТЕЙ НЬЮ ЙОРКУ.

НЬЮ ЙОРК. — Ньюйорські публічні школи будуть продавати дітям по школах за один цент від шклянки. Це сталося завдяки департаментові шкільництва і рільництва. Ріжницю ціни повище цента покриватиме уряд.

СИЛЬНА ПОЛІТИКА АМЕРИКИ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Секретар війни Генрі Стимсон заявив, що військові частини на Гавайських островах і Філіппінах будуть значно скріплені. Вже тепер штаб висилає на Гаваї полк протилетунської оборони. Запитаний безпосередно, чи це мілітарне скріплення стоїть у прямій зв'язку з напруженими відносинами з Японією, Стимсон відмовився відповісти. Він залишив газетарам, щоб витягли з того висновки.

Президент Рузвельт прийняв на побачення С. Гвітнея, голову Панамериканської Летунської Компанії, який довгий час перебував на Далекому Сході. Він сказав, що всі краї на Далекому Сході дуже занепокоєні агресивною політикою Японії і побоюються, що Японія їх усіх остаточно підібе, коли Америка не поставить цьому опору. Там загально думають, що рішуче, відважне становище Америки відразу вплинуло як слід на Японію і вона занехлаб агресії, бодай на Індокитай, та Нідерландську Індію.

СПОДІЮТЬСЯ ЗЛАГІДНЕННЯ

В вашингтонських офіційних колах таке переконання, що вже в короткому часі відносини з Японією відпружаться. Американський амбасадор в Японії, Гру, мав довгу розмову з японським міністром і віцеміністром заграничних справ. Звіт цієї розмови він переслав до департаменту стейту, але департамент його не опублікував. Існує таке переконання, що японці таки залакалися рішучими кроками Америки і починають завертати. Відклик американських громадян з Японії і країв захоплених японськими військами, дуже занепокоїв широкий японський загал, який боїться конфлікту з Америкою. Цей відклик переконав усіх, що Америка не жартує, а готується до найгіршого. З черги, з японського боку, поплили запевнення, що ситуація фактично не є аж така грізна, щоб побоюватись мілітарного зудару. Проте американська політика далі буде стремити до того, щоб скріпити своє положення на Далекому Сході і бути на поготовлю.

ГОТОВІ ДО „ТОТАЛЬНОГО НАСТУПУ”, КАЖУТЬ НІМЦІ

Півурядові німецькі кола запевняють, що вже все приготуване до „тотального наступу” на Англію, а навіть твердять, що цей наступ уже зачався. В доказ цього військовий комунікат подає звіт про бомбардування, додаючи, що британці мали в однім дні 7 алармів, а в ночі 12. Німецькі звітлення подають далі, що тепер уже не можна навіть „квестіонувати” повітряної німецької вишости.

РАХУЮТЬСЯ ЩЕ ДАЛІ З МОЖЛИВІСТЮ НАПАДУ

Хоч як неправдоподібною являється тепер німецька інвазія, то британці ставляться до неї дуже обережно. І тому, не зважаючи на мрак і бурю, далі бомбардують ті місця в Голландії, Бельгії й Франції, звідки надіються напад. Над Англійським каналом ведуться теж постійні бої в повітрі, бо британці не допускають німецьких летунів до Англії. Кажуть, що приходиться нераз відганяти німецьку летунську ескадру з яких 200 літаків.

БОМБАРДУВАЛИ НІМЕЦЬКІ КОНТРОРПЕДОВЦІ

Бритійський комунікат подає, що британські летуни сильно ушкодили німецькі контрторпедовці в французькій пристані Брест, добре відомій американцям, бо там висаджувано на беріг американських вояків, що минулої війни боролись з альянтами проти Німеччини.

УШКОДЖЕНО КАТЕДРУ СВ. ПАВЛА В ЛОНДОНІ

Уже показують в Америці фотографії з останнього бомбардування німцями катедр св. Павла в Лондоні. Бомба знищила вітар. На щастя не потерпіли славні образи, які є в катедрі.

АТАКУЮТЬ ЩОРАЗ СИЛЬНІШЕ, АЛЕ ЖЕРТВ МЕНШЕ

Таке можна сказати за німецькі бомбардування в Англії за останній тиждень. Стверджують, що німецькі летуни, не зважаючи на гарматні й крісові стріли, літають дуже низько і так бомбардують. Та проте жертви в людях менші, ніж були в попередніх тижнях.

ПРИСПІШУЮТЬ КОНФЛІКТ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

ШАНГАЙ. — Вбито в ночі посадника міста Шангаю, що був японським наставником. Замітне те, що сталося те в часі, коли посадник спав, а цілий дім був хоронений китайською і японською сторожою. Вбивника не віднайшли. В тому самому часі пострілено в іншому місці японського офіціра. Усе те вважають провокацією, яка має приспішити гостріші міри з боку японської армії.

ПЛЯНУЮТЬ „НОВИЙ ПОРЯДОК”.

Рібентроп, Мусоліні й Гітлер на конференції в Бренері.

УРЯДОВА ЗАЯВА ПРО БРИТІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ

ЛОНДОН. — В британському парламенті поставлено запит до уряду в справі переговорів, які ведуться між Великою Британією і Злученими Державами. Підсекретар заграничних справ Батлер відповів, що такі переговори ведуться і ще не скінчені. Іде в них про спільну акцію на Тихому океані, а також і про спільну акцію в справі здержання довозу товарів до Японії. Зокрема запитовано, чи це правда, що Злучені Держави ще далі доставляють газоліну Японії.

ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НА ДОВГУ ВІЙНУ.

РИМ. — Так виглядає, що війна прибрала розміри, про які ніхто тому рік не думав. Тому готова бути тяжка і затяжна. Таке пише Джіованні Ансальдо в міланській газеті.

СКИДАЄ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НА ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

РИМ. — Маріо Апеліос пише в часописі Мусоліні „Попольо д'Італія”, що беручи під увагу те, що сказав в британському парламенті Вінстон Черчилль про участь Злучених Держав у війні й в будучих мирових переговорах, треба признати, що Злучені Держави винні, що війна протягається. Хіба що президент Рузвельт заперечить те, що сказав Черчилль.

ІТАЛІЯ ПРИ ЯПОНІЇ.

РИМ. — Урядові кола заявляють, що якщо отворення британцями Бурменського шляху доведе до конфлікту між Японією і Злученими Державами, то Італія стане по стороні Японії. І то разом з Німеччиною.

ГОТОВА НА ВСЕ!

РИМ. — Американський кореспондент, подаючи відомості про перегляд італійських військ Мусоліні в північній Італії, поясняє, що цей перегляд мав на цілі показати між іншим теж і Злученим Державам, що Італія має добру армію, готову на все, щоб тільки принести Італії перемогу.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ДО РУМУНІЇ.

БІЛГОРОД. — Дунаєм поплили 6 німецьких кораблів з військом. Пливають також кораблі з повзками і з іншим матеріалом. Усе те призначене головню до Румунії, а частина можливо до Болгарії. Пливають Дунаєм, бо Дунай вважається міжнародною рікою. Тому ніби ніяка держава не відповідає за ці транспорти. В дипломатичних колах панує переконання, що це пливе тільки мала частина німецького війська, бо інші частини перейшли тайно через Словаччину і Мадярщину.

РОЗРИВ МІЖ АНГЛІЄЮ І РУМУНІЄЮ.

БУКАРЕШТ. — Бритійське посольство понизило тайні документи і вже кожної хвилини зв'язання з Лондоном, щоб покинути Румунію. Поінформовані тої думки, що криза між Великою Британією і Румунією неминуха, бо німецька армія обсаджує румунську землю.

НІМЕЦЬКІ СУБМАРИНИ НА ЧОРНОМУ МОРІ.

БІЛГОРОД. — В дипломатичних колах твердять, що на Чорному морі вже оперують чотири німецькі підводні лодки.

БОЛГАРІЯ МОБІЛІЗУЄТЬСЯ.

БЕРЛІН. — Німецька преса пише про мобілізацію в Болгарії й висилку військових частин на границі з Туреччиною і Грецією.

ЩО НА ТЕ ВСЕ СОВЕТИ?

ІСТАНБУЛ. — Так питають в Туреччині, згідно з тим, що передає американський кореспондент Гедіє. Турецькі часописи, пише він, не можуть надивуватись, чому Совети мовчать, коли видно що Німеччина творить для себе воєнну базу на Балкані. Передше, коли Німеччина зачала посуватись в сторону Балкану, пишеться в тих газетах, Совети зорієнтувались і протиділяли тому, забираючи Басарабію і Буковину. Але чому тепер нічого не робиться, коли німецькі операції звернені цілком певно проти Советів? Таж кожному ясно, пише та преса, що скорше чи пізніше, мусить прийти до конфлікту між Советами і Німеччиною.

ДЕ ГОЛ І ВЕЙГАНД В АФРИЦІ.

ЛОНДОН. — Ген. Шарль де Голь, що є командантом „вільних французів”, висів з військом в пристані Дуаля що є столицею французько-африканської колонії Камерун. Звідси буде де Голь намагатись підбивати під свою владу всі інші французькі колонії, що держать з французьким урядом у Віші. Знову в західній Африці знаходиться відомий ген. Вейганд, що намагається придержати всі ті колонії у зв'язку з французьким урядом маршала Петена. З того виходить, що в Африці прийде до війни між самими французами.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

8 Канада належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свобода“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

БЕРЕГТИ ЧИСТОТУ ІДЕЇ

Український нарід у неволі. Як він бореться з тою неволею на українських землях, того ми точно не знаємо. Але з того, що українських людей там виселяють і переслідують, що їх саджають до тюрем чи в інший спосіб катують, треба вносити, що ті переслідувані не є самі німі жертви. Значить, що є там певно й такі, що не звважаючи на кари, які їх ждуть, наражають своє життя, служачи вірно українській визвольній справі. Є навіть позначки, що на вертаються до цієї справи такі, що були довго-вірними слугами ворогів визволення українського народу. І те є для нас найважливішим. Бо найгірше було б з української визвольної справою тоді, якби сам український нарід подавався, якби самі українські люди дали себе затуманити ворожими обіцянками чи дали себе застрашити. Найгірше було б, коли ради матеріальних ласк чи „лакшмів нещасного“ відступали від свого, а приймали чуже. Коли ж знову так зле не є, то є підстави вірити, що теперішня світова війна не повинна закінчитись новою неволею українського народу.

Ту справу мусять мати теж на оці й ті українські іммігрантські кола, яким тепер припадає ролі заступати і боронити українську справу в різних європейських краях і центрах. І з їхнього боку не повинно ставитись нічого такого, з чого могли б чужинці, а зокрема уряди великих потуг, набирати враження, що в українців справа визволення і свободи не є такою великою і святою, як вони її представляють у своїх писаннях, резолюціях чи меморіалах. В першу чергу всюди в світі мусять пізнати, що українська справа не є виставлена на ніякий міжнародний торг. Тому не сміє бути ніякої групи, що тою справою торгувала. Більш ніж колинебудь передше мусять українські люди вважати всюди на та те, щоб українська справа була всюди заступлена в чесний і чистий спосіб. Очевидно, що таке виглядає дещо наївним, коли мати на увазі, що тепер у міжнародних справах облуда і цинізм дійшли до небувалих вершин. Та думаємо, що саме тому треба протиставити ось тому узброєному фальшови і цинізму — незброєну чесноту з українського боку. Таки треба вірити, що коли чеснова не прийде в Європі до слова, то цілий світ опиниться у цілковитій руїні. „Новий порядок“ в Європі, а також і цілому світі, про який тепер говориться, мусить мати глибокі моральні основи, якщо він хоче мати вигляд на те, щоб вдержатись при житті. І не буде ніякого „нового порядку“, коли в ньому не буде місця для вільного українського народу. В те треба вірити, бо така віра додає поневоленому народови сили і витривалості в боротьбі. Вона заставляє його організувати нові сили навіть в таких тяжких хвилях, які тепер доводиться пережити українському народові на рідній землі, ніби в „рідній державі“, а українській справі на міжнародній арені.

ЩО ДУМАЄ АМЕРИКАНСЬКА МОЛОДЬ?

Американський Інститут Публічної Олінії або т. з. Інститут д-ра Джорджа Галлопа займається різними статистичними розшуками. Об'єднаною біля 135 різних американських газет, цей Інститут намагається пізнати, як пульсує живчик американського публічного життя. Д-р Галлоп робить своїми дослідженнями над публічною думкою деяким справам добру прислугу, оскільки не іде тут про чисту політику. З того боку є цікаве те, що він зібрав про американську молодь. А воно таке:

Американська молодь є загартована, льоляна та багато-надійна. Вона думає, що цей край є добрим краєм, для якого варто працювати і за який варто боротись. Вона не є радикальна, а навпаки й несподівано, навіть консервативна у своїх поглядах.

Все це цілком не годиться з тим, що говорять про ту молодь різні редактори, коментатори і ін., неначеб то ця молодь була радикальна, пацифістична, труслива, цинічна, знеохочена та була лівих поглядів. Старше громадянство, такі, як Волтер Ліпмен й Дороти Томсон чи през. Рузвельт, висказували не раз гіркі слова на адресу тої молоді. Причиною до того є певно найбільша галаслива група молоді, що зветься Конгрес Американської Молоді. Чи дійсно всі закиди слушні? Чи справді ця частина молоді, що є лівих поглядів, має такий великий вплив на 21,000,000. молодих американців у віці від 16 до 24 року життя?

Щоб переконатися про це, ми вибрали одинокі правильні шляхи: переконатися про це від самої молоді, взяти їх поодинокі погляди. А тоді не потребуватимемо нічийої помочі, щоб довідатися, про що думає наша молодь.

Висліди наших розшуків є справді дуже вдовольняючі не тільки для старшого покоління, але також для тих груп, що стараються тягнути американську молодь в одну чи другу сторону.

Питаємо хлопців і дівчат: Чи думаєте, що маєте в житті таку саму добру нагоду як і мали ваші родичі?

На це питання 47% відповіло, що вони мають ще кращу нагоду як їх родичі мали, 40% думає, що вони мають таку саму нагоду, яку мали родичі. Отже 87% відповіло позитивно „так“. Тепер значно легше набути освіти, відповідали, і є багато людей, що можуть нам

допомогти в тому ділі. Є також більше занять для тих, що хочуть працювати й знають роботу.

Вправді, родичі мали деякі вигоди, яких тепер нема, але знову тепер є далеко більше таких нагод, про які родичам навіть не снилося.

Невдоволену меншість скаржилися на 24-літній робітник з „Доблю-Пі-Ей“ в Мізурі, який є того переконання, що тепер багато більше людей шукає за працю, а щоб її одержати, треба мати щонайменше освіту, на що треба витратити багато гроша.

Питання: Чи думаєте, що працю достіється завдяки особистим способностям, чи на підставі „щастя“ чи „протекції“?

50% відповіло „способність“, за протекцією висловилося 31%, а 6 процент вірить таки в „щастя“. Тільки 10% є того переконання, що треба потрохи всього. Навіть в тих, що без занять, чулося досить оптимістичні голоси:

Звичайно, людей приймається до праці на підставі того, що вони можуть зробити. Підприємці приймають на працю тільки спосібних робітників. І тому малоб бути інакше? Ці, що мають протекцію, можуть тишитись тільки хвилино, але ці з способністю більше певні в будучності.

Питання: Чи думаєте ви, що кожний фізично спосібний американець, що скінчив 20 літ життя, повинен служити в американській армії, флоті чи маринарці?

На це питання 68% хлопців і дівчат відповіло „так“, а 32% висказалося проти. Отже більшість висказалося за готовістю боронити демократію, за збереженням світової миру через будівництво мілітарної сили та за загальний військовий вишкіл в цьому ворожому світі. Знову меншість боїться регіментації під диктатурою й дуже сумнівається в можливість наїзду на цю країну. В цій меншості дівчата, природно, були більш отверті у висказуванні своїх поглядів.

Питання: Чи маєте які закиди щодо обов'язкової військової служби? Ше питання було поставлене тільки хлопцям. На 100 осіб 76 відповіло, що особисто нічого не мають проти одностороннього вишколу в армії, флоті та маринарці. „Якщо ми будемо покликані воювати, то краще, щоб ми знали, як воювати“ — оце типові відповіді молодих хлоп-

ців. Між тими, що працюють, 74% було за військовим вишколом, а між непрацюючими аж 79%. Опозиційна меншість проти обов'язкової військової служби подавала як аргумент, що один рік у військовій службі — це рік згубленого життя.

Питання: Що повинні робити Злучені Держави Америки, коли Гітлер розібере Англію та забере англійську флоту: погодитись з Німеччиною чи воювати з нею?

Бути готовими воювати — це опінія 50% молодих. Стратися погодитись з Німеччиною — це думка 29% молоді, а 21% відповіли робити одно й друге. Угодова політика має якнайменше прихильників, навіть у тих, що воліли погодитись з Німеччиною. Звичайно аргументували це так:

„Гітлерові не можна вірити аж за сотик... Німці захочуть всього для себе. Якщо Гітлер хоче миру, хай робить, але не спускаймо бачного ока з нього ні на хвилино“.

58% вповні одобрили рішення Вашингтонського уряду в справі передачі 50 контротпедовців Англії. Для підтримки своєї опінії ця більшість документувала, що англійська флоту є частиною оборони Злучених Держав Америки. Тому більшість молоді є за всяку поміч Англії, з вишколом війська. 42% молоді було проти передачі кораблів, бо в їх опінії Америка сама заслаба, коли ходить про воєну флоту. Вони також є того переконання, що поки Америка не є приготована мілітарно, не треба Німеччину дратувати.

Питання: Котру сторону піддержували ви в останній моті в американській війні?

Деяка частина старшої генерації думала, що велика частина молоді є про-комуністичного наставлення й тому піддержувала Москву в тому конфлікті. Та цифри висказують цілком інакше, бо аж 82% молоді цілим серцем симпатизувала з Фінляндією, 6% не брали жадної сторони, а 11% не мали виробленої опінії на цю справу, а тільки 1% молоді симпатизував з Росією! Могорда для Сталіна й Росії в молоді аж надто очевидна. Велика більшість молоді вважає, що Гітлер, Сталін і Мусоліні — оце одна й та сама порода диктаторів.

Питання: Чи ви були б за зміну форми теперішнього правління, колиб вам обіцяно більш можливості праці?

Тут найкраще уявляється характеристика молоді, бо аж 88% відповіли „ні“. І то ці, що працюють, які і ті, що без праці. Менш-більш усі так відповідали: „Ми любимо демократію та вільне життя. То-

му, ми скорше воліли б згинуть, як жити в неволі“.

Про Американський Конгрес Молоді, якому закидують, що має про-комуністичну орієнтацію, лиш 57% молоді чуло, що така організація взагалі існує. 53% отверто відповіло, що вони не знають, яка є ціль тої організації. 10% думали, що він є комуністичний, та що оснований на не-американських ідеалах, 9% здогадується, що Конгрес вчить молодь державного та громадського життя.

Питання: Що робили б ви, колиб були президентом Злучених Держав Америки?

На це були різні відповіді.

БІЛЬШЕ ПРАЦІ ДЛЯ РЕВОЛЮЦІЇ...

В статті Миколи Масюкевича п. н. „Мрії та дійсність“, друкованій в націоналістичному журналі „Національна Думка“ (Прага, 1927) читаємо між іншим таке:

„Галас, войовничість на словах, бундучність, надання в свята українського строю чи вишиваної краватки, сіліна не-навість до всіх двоногих іношого племені, — не створять позитивний тип націоналіста, а скорше — бунтаря, руйніника, революціонера з професії, що шукає „війни для війни“. А, передовсім, ці власне прикмети нашого сучасного „націоналізму“ відштовхують від нього ті цінні та надійні сили, які зі своїм націоналізмом не випихаються для слів, але ховають його в серці, — для діла. „Революція, котра не має перед собою продуманої підготовки та детальної організації — все буде бунтом рабів, яких не так тяжко вкритити залізом та посяннями поміж ними взаємного недовіри. Отже — менше слів про революцію, а більше праці для революції“.

„В ім'я ненависті люди легко вмірають, але творити, — систематично й свідомо працювати — не зможуть. А що більше потрібно сьогодні Україні — як не свідомо-творча праця духовна й матеріальна? Праця самодіяльна, конструктивна, яка одиноким уможливить національну революцію, прискорить дозрівання національної сили для скинення чужинського гніту, та котра дасть підставу вдержати державу в часах, коли перші „стихії“ захоплення зникнуть, коли високі ідеї визволення боротьби стануть — буднями! Думаймо в день та вночі про скинення з нашої ший чужинців, але ні на хвилино не забуваймо про ті небезпечні для держави часи, які настануть після перших зброй-

них успіхів! Хай сьогоднішній розбрат внутрішнього політичного життя, занепад суспільної етики, брак взаємної пошани, стан безнастанної корупції, — які запанували в деяких повоевних формаціях Європи — будуть для нас о-стороною перед нашим майбутнім!

Від Європи ми вчимося і її наука нам корисна та потрібна. Але ця наука не дасть віри, не втворює українських патріотів, не навчить жертвувати собою та всім найдорожчим для батьківщини.

„Отже, — не перекладай національних гасел з чужини, не запозичення європейських ідеологій, а — власна творчість, вибудовування власного, наскрізь українського, духовного світа! Не Барреси, Шпенгери, Мусоліні, — а Шевченки, Франки, Богдани Хмельницькі! Не державництво мрії, утопії, — а державництво дійсності, життя! Не революція для заспокоєння ненависті, — а революція для визволення. Не війна з професії, а війна для миру! Не плескання „пристрастей“, а підпорядкування їх інтерсам нації, цілям творчої діяльності! Не культ національної ненависті, руйніництва, — а націоналізм творчості!“

В своїй першій формі — „війовничість“ — кожний „націоналізм“ при сприятливих обставинах може сповновати з більшим чи меншим успіхом свою роллю, доки йде збройна боротьба, але з хвилею наблизження до нормального стану, повстає на його місці пуста: він поволі витворюється в беззмістовну догму, коли завчасу глибші проблеми людського духа, який відрізняє нас від звірини, не виповняють його змісту“.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ I.

(56)

Підійшла до квітника й почала вирівнювати тонкими пальчиками широкого пожелобленого листа в рожі. Мовчала. Увін мовчав — легенько посміхаючись стежив за нею.

За хати почувся гутір, а за хвилею за рогу виїхали старі жінки. Здивувалися, побачивши козака. Крига, знявши шапку, привітно поздоровкався й гречно вклонився.

— Це сестрице, той самий козак, що поміг Павлові виїхати на Січ, — сказала Обеременчиха своїм гості.

— Спасибі тобі, козаче, — мовила Василиха, — що порятував хлопця в скрутний час. Тількиж, як же ти сам зостався, віддавши йому й коня свого й зброю?...

Крига засміявся: — Не турбуйтеся, паніматко, маю все те дурно від ко-

зацького уряду. Все одно довелося би спродувати комусь. — Ну, та вторгував би всеж таки за тее все якісь там гроші, а то...

— Покищо, паніматко не маю великої притулки, щоб за такою дрібничкою вганяти. Та й те сказати, що не подавав я Павлові, а тільки позичив: жив буде, то поквітуеться.

— Хіба що так, — згодилася стара, а в самої виникла в пам'яті призабута розмова колишня з сином про Кригу й Орису. — Ну, а як же ти? Чула від Павла, що кинув ти оте Запоріжжя на те, щоб одженитися з якоюсь гарною дівчиною та осістиш десь за Дніпром, подалі від панів, на вільних землях.

— Та є така думка. — Дак за чим діло стало?

Чи парі, козаче, не знайшов іще?

— Не легка справа, паніматко, — засміявся Крига.

— Ов?.. Чи дівчат обмалю Каневі гарних?.. То можеж хоч оком накинув?...

— „Куди вона гнє? — думав Крига. — Хоче хитро-мудро розвідатись, чи не намірився я на синову дівчину...“ — Та може й накинув на яку — промовив у голос, — а як тобі ні привіту, ні одвіту, то дарма праці.

— „Це добре, — міркувала Василиха про себе. — Та й по дівці бачу, що лихом дихає на вирлатого“. — Що правда, то правда, — згодилася вона, — знайти дружину до мислі, та щоб і ти й до серця припав, — це не поставець око-витої викинути в Лейби або в бубна забути. А проте — маєш час, козаче, — це не одна навинється. А тоді словечко тільки скажеш нам із господиною — висватаєм і не зчується. — Авжеж, висватаєм, — сміялася Обеременчиха.

Орису все вирівнювала того нещасливого листа з рожі й тільки посміхалася, схиливши

перед себе голівку та скося поглядаючи на Кригу.

— Згода, — промовив він, перехопивши її глумливий погляд. — Дякую красенько... Як прийде до того, то я вже до вашої ласки. Тількиж не відмовляйтесь тоді.

— А чогоб нам відмовлятися? — пильно поглянула йому в вічі Василиха, — діло чесне й почесне... „Ні, тут щось не так, — подумала про себе, — не інакше, як до Ориси миститься... Треба не спускати їх з ока“. — Ох, моя голубонько, — звернулася до господині, — час мені й додому... Хоч як не хочеться, та треба йти... — Та чого так покvapно, душе мила? — вговорювала Обеременчиха. — Посиділиб іще, побалакалиб... — Нехай другим разом, серденько. Так мені у вас мило та любо, що я не забарюся й знов надокучити, — засміялася Василиха.

— Що ви говорите, сестрице! Ми такі раді, такі раді... — Прощайте, мої любі! — Василиха обнялася з господинею.

— „Я, мамо трохи проведу тіточку, — повернулася Ори-

ся, й вид її розпромінився. Зрадїла, що трапився вихід з ніякового становища.

— Гарзд, дочко, — згодилася мати, — тількиж недалечко.

— „Мене уникає, — подумав Крига. — Нічого, звикнеш потроху. Не треба тільки до неї так притїма, а спроволати“.

— Прощай, козаче, — звернулася Василиха до Криги. — Щиренько дякую, що допоміг хлопцеві при лихій годині. Може почуєш що про нього, то не полїнуйся й матері його звістити, а хата моя все відчинена для тебе, як я вдома.

— Спасибі, паніматко, — промовив Крига, — навіть дякую, коли що. Бувайте здорові!...

Орису пішла провожати гостя. Не говорили нічого, аж поки пішли потихеньку вулицею.

— А що він... той витришкуватий... почасту до вас заглядає? — почала стара.

Орису засміялася. — „Витришкуватий“?.. Ні, відколя поїхав Павлусь, оце вдруге він... — Досить і того! — обурився Василиха. — Це вже ви-

ходить двічі на тиждень... Нема чого йому вчачатись... Орису не перчила, хоч добре розуміла, до чого це стара говорила. Мовчала.

— Ач, який меткий! — знов забурчала Василиха. — „Тількиж не відмовляйтесь тоді...“ Знаємо, куди гнєш... Наздогад буряків... — Довгенько ще бурчала старенька, і — дивна річ — бурчання її було приємне Ориси: з нього відчула вона те, чого ще бракувало їй, цебто певності, що Павлова нєнька полюбилася їй щиро, як свою дитину. О, тепер вона зможе чекати Павла хоч цілий вік!...

Тому прощаючись із Василихою й цілуючи її зморщені старечі руки, Орису промовила: — Прощайте, паніматко! Спасибі, що навідали нас... Зву вас тепер паніматко, та певна, що діждуся того щастя, коли назву вас матусею, ріднєсенькою... А про те... про того, як ви кажете, витришкуватого... будьте спокійні: स्वाхою від нього на моєму сесілі вам не доведеться бути.

Сльози радості й утіхи ринули з очей у старі. Третя-

чими від зворушення руками вона обняла й пригорнула Орису до себе.

— Люба дитино моя... — тільки й могла вимовити. — Ще раз поцілувала й перекрестила.

ЧАСТИНА ТРЕТЯ.

XIV.

— У Бога віруєш? — Вірую батьку. — Ану, перекрестись!

Павло здійняв шапку й широко перекрестився.

Кожовий пильно оглядав парубка своїми гострими живими очима, немов би шіну йому складав або звиряв, оскільки можна поняти віри тому, що про молодика оповів йому старий козацький полковник Омелян Граб.

— Тебе, либонь, Павлом звуть?

— Павлом, шановний батьку.

— Похиленько? — Егеж.

(Дальше буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НА РІЖНІ ТЕМИ

КУКУ В РУКУ.

Фашистська газета „Попольо д'Італія“ подає Злученим Державам офіртуру: каже, що саме Злучені Держави дістали би, якби вони заняли наскрізь неутраляне становище до війни між потріпним союзом та Англією.

Отже Злучені Держави мали би дістати: Канаду, Нову Фунландію, Джемейку, Багаму, Бермуду, Нову Зеландію й Австралію.

Як бачимо, Італія щедрою рукою дає. Чужого не жалює.

ЛІВА І ПРАВА РУКА.

На випадок, якби Америка не згодилася на пропозицію Італії ділитися лунами з Британської Імперії, Італія гро-зить Америці: мовляв, як Злучені Держави не займуть стро-го неутраляного становища, вони будуть зведені до „низь-кого дипломатичного стано-вища“, а як підуть до війни по стороні Англії, то це буде значний стільки, що поповни-ть себегубство.

У той самий час, як Італія робила Америці такі пропози-ції, які йдуть зовсім по лінії сицилійської мафії, Японія страшно дивувалася, що в А-мерики піднімають страхоття за поступки Японії в Азії про-ти Злучених Держав: таж Я-понія нічого так не бажає, як жити з Америкою в повній згоді. Американцям просто нема найменшої причини не-покоїтися положенням в Азії. Японія, звісно, належить те-пер до потріпного союзу з Ні-меччиною й Італією. Щож це таке сталося, що цей потріп-ний союз устами Італії гово-рить Америці одне, а устами Японії друге?

ПОЛІТИКА СИЛИ.

Італійська пропозиція Злу-ченим Державам іде по лінії старої політики, по лінії полі-тики сили. Цього роду полі-тики не двіляються в політиці на ніякі інші міркування, лише на силу. Сила, на їх думку, це найвища, можна сказати аб-солютна, вартість у політиці.

Не бракує прихильників цієї політики й в Америці. Ось не так це давно ньюйорський та-блойдвий денник „Нюз“ ви-ступив був за статтею під на-головком: **Забавмося дещо в політику сили!** В цій статті говориться, що нині кожна держава першої величини грає в політику сили. Мусоліні порозумівається з Гітлером, Англія залиняється до Росії й Туреччині, Японія підписує пакт з Німеччиною й Італією. Чому не мали би Злучені Держави, питається газета, за-грати в цю політику, для сво-го власного безпеченства?

За таку політику заявляєть-ся газета, яка, що правда, спи-рається на світліни й промов-ляє звичайно до полуграмот-них людей, але яка все таки має таких читачів коло два мільйони.

СПІЛЬНИКИ?

Вийшовши з переконання, що нині кожна велика держа-ва „бавиться в політику си-ли“, „Нюз“ пише, що держа-вою, з якою Злученим Держа-вам нині найбільше по дорозі, є советська Росія.

„Нюз“ застерігається перед думкою, щоб таке зближення між Злученими Державами й советською Росією мало озна-чати призначення комунізму. „Нюз“ добре знає, що амери-канські читачі на таке при-значення не згодилися би. Він ка-же, що таке порозуміння між Злученими Державами й со-ветською Росією мало би бу-ти чистим чорозумінням дер-жав, яке не має нічого спіль-ного з внутрішньою, еконо-мічною чи суспільною політи-кою. Таким порозумінням Злучені Держави не мали би признавати російського кому-

нізму, як советська Росія не мала би ним признавати аме-риканського капіталізму.

Замітно, що ця думка, яку ми привикли вважати чистою фантазією, знаходить тепер піддержку зо зовсім несподі-ваного боку, бо з боку фаши-стської Італії, коли вона у-стами речника Мусоліні ра-дить Злученим Державам за-грати в політику сили й літи на спілку з Італією, Німеччи-ною й Японією проти Англії.

АМЕРИКА І РОСІЯ.

У своїй статті „Нью Йорк Нюз“ наводить на підпертя своєї думки про порадність американсько-російського по-розуміння факти з минулого.

Він вказує на те, що підчас американської громадянської війни Злучені Держави авжива-ли впливу Росії проти впливів Англії, хоча тодішній прези-дент Лінколн був таким рішучим критиком царату й його тиранії, як нинішні американці є рішучими противниками ко-мунізму й більшовицької дик-татури.

ЯК АМЕРИКА ДІСТАЛА АЛЯСКУ.

Каже далі „Нью Йорк Нюз“: „У той саме час (в період гро-мадянської війни) Америка добила з Росією торгу про продаж Америці Аляски, — головню в тій цілі, щоби не дати англійцям ввійти до Аля-ски й захопити. Аляску для себе“.

„Була це все політика сили, корисна для обох сторін“, — каже „Нюз“.

Беручи справу з чистого бизнесового становища, та американсько - російська уго-да про закупню Аляски може й була корисною для обох сторін. Однак, чи можна в та-ких справах брати лише одну сторону бизнесу або сторону сили? Чи не може в таких ви-падках бути ще й інша сторо-на, немеше важна, як пита-ння сили й користі?

ЦАРАТ І БОЛЬШЕВИЗМ.

Навіть колиб припустити, що такого важного питання поза питання сили й користі не було в американсько - ро-сійським порозумінні за Аля-ску, прещінь воно може бути в питанні порозуміння між Америкою й Росією тепер.

У часи царя Александра Другого, за котрого добито торгу за Аляску, царська Росія не представляла своїм у-строєм майже ніякої поважної небезпеки для господарсько-го, суспільного й державного устрою Злучених Держав. Чи так справа маєть нині? Чи американсько - російське по-розуміння в нинішні часи бу-ло би лише порозумінням двох держав? Чи, порозумі-ваючись з Америкою, Росія хо-тіла би лише дістати для себе державні користи, даючи зате користи Америці? Чи може Росія хотіла би для себе до-бути з такого порозуміння ко-ристи, зріст власної сили, але рівночасно пробувала би вжи-ти порозуміння для ослаблен-ня Америки через підбехту-вання певних елементів, воро-жих до американського госпо-дарського, суспільного й дер-жавного устрою? Чи не мала би Америка подумати за ці питання?

Якщо така ріжниця між ста-рою Росією й нинішньою Ро-сією справді існує, то попира-ти думку такого порозуміння між Росією й Америкою було би чейже не політикою сили, але якраз політикою ослаб-лення.

Переливання крові розпо-чато робити коло 1657 року.

Першу дистильовану горів-ку (бренді) зроблено коло року 1313 у Франції й авжива-но її тоді як медицину.

Школи для навчання школя-рів читати і писати отворили перший раз греки в р. 500 пе-ред Христом.

НЮ ЙОРК, Н. Й. САЛЯ "CARPATHIA HALL", 217 East 6th Street

НЕДІЛЯ, 27. ЖОВТНЯ (OCTOBER 27, 1940) у 7:30 ВЕЧ.

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ

з нагоди 35-ЛІТТЯ

УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ЮРІЯ

Участь беруть:

Найвизначніша сучасна українська артистка-співачка

МАРІЯ СОКІЛ

Композитор-піаніст

АНТІН РУДНИЦЬКИЙ

Український Хор Церкви Св. Юрія,

диригент: Т. Онуфрик.

СВЯТОЧНУ ПРОМОВУ ВИГОЛОСИТЬ ПРЕОСВЯЩЕНИЙ КИР ІВАН БУЧКО

ХТО Є ЧУЖИНЦЕМ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

Закон про реєстрацію чу-жинців відразу підносить пи-тання: хто мав би уважати се-бе тут за чужинця? З огляду на те, що чужинцем вважаєть-ся на основі закону про ре-єстрацію всякого, хто не є гро-мадянином Злучених Держав, питання, хто є чужинцем, є властиво відвертеним пита-нням, хто є громадянином.

Громадянами Злучених Держав є 1) ті, що родилися на території Злучених Держав; 2) ті, що родилися поза тери-торією Злучених Держав від-родичів, котрі є американ-ськими громадянами; 3) ті, що набули громадянство че-рез натуралізацію; та 4) ті, що набули громадянство че-рез натуалізацію своїх ро-дичів, зглядно через нату-алізацію своїх подругів.

Назагал можна поділити громадян на дві категорії: од-ні з них набули громадянство через уродження, інші через спеціальний правний акт, оз-начений законом. З того, що людина живе довго в Злуче-них Державах, людина грома-дянства ще не набуває. І часто їй може здаватися, що на о-снові якогось акту набула гро-мадянство, коли тимчасом він такого наслідку не має. Через те й в Америці багато осіб, які думали, що вони є грома-дянами, а тепер відкривають, що вони перед законом чу-жинці.

ЗА ВІДВАГУ.

Соня Шо, 19-літня англіяка, дістала відзначення за те, що будучи пістунком ранених, не-зважаючи на небезпеку.

Між чужинців треба зачи-слити особи, що були грома-дянами Злучених Держав, але не громадянами втратили, знову, на основі виразної по-станови закону. На основі та-ких постанов, наприклад, жін-ка - громадянка, що вийшла заміж за чужинця між 7. бе-резня 1907 р. й 22. вересня 1922 року, перестала бути громадянкою Злучених Держав.

З огляду на те, що за на-буття громадянства вважаєть-ся записання громадян-ської присяги в відкритому суді, то людина, що такої присяги не зложила, що пода-ла лише просьбу за громадян-ство, громадянином не вважа-ється.

Колісь обов'язував в Аме-риці закон, що жінка чужин-ця, що набувала громадянство через натуралізацію, теж ста-вала громадянкою, але цей закон знесено й через те нині за громадянки на основі под-ружжя з пізніше натуралізо-ваними громадянами вважа-ються лише ті жінки, що вий-шли заміж за чоловіків, що стали громадянами до 22. ве-ресня 1922 року. Після цієї да-ти кожна жінка, що бажає стати громадянкою, мусить у-же сама для себе старатися за громадянство.

Колісь обов'язував в Аме-риці закон, що роджена поза границею дитина такої жінки, що набула громадянство че-рез подружжя, теж ставала громадянином; за скасован-ням цього закону, роджені поза границею діти такої ма-тері, лише, тоді вважаються громадянами, як мати набула громадянство до 22. вересня 1922 року, а дитина в час по-дружжя жила в Злучених Державах або була допущена до Злучених Держав перед скін-ченням 21. року життя.

Дитина, роджена поза гра-ницею Злучених Держав, є теж громадянином, коли мати дитини набула громадянство через натуралізацію чоловіка перед 22. вересня 1922 року, якщо така дитина була тоді в Злучених Державах або була допущена до Злучених Держав перед досягненням пов-ноліття (21 року життя).

До 24 травня 1934 р. родже-ні поза границями малолітні діти ставали громадянами через натуралізацію батька, зглядно повдовілої або роз-веденої матері, якщо вони правно жили в Америці. Закон з 24. травня 1934 року заві-у тому згляді важні зміни. З того часу роджена поза гра-ницею дитина може набути аме-риканське громадянство через натуралізацію котрогогось-з своїх родичів, однак така дитина не може стати грома-дяном, як вона не приде до

Америку перед 16 роком жи-ття й не заживе тут через 5 літ, до досягнення повноліття. Якби обоє родичі дитини, ро-джені за границею, стали громадянами, то дитині ви-старчає прибути до Злучених Держав колинебудь перед до-сягненням 21 року життя.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗВЕРТАТИ УВАГУ НА ДОСВІД.

Злучені Держави славні з того, що тут відбува-ються безнастанно вибо-ри. Не лише щороку є де-сь якісь загальні вибо-ри, але по різних окру-гах є ще доповнюючі ви-бори. Нарід мусить ввесь час добре слідити за тим, про що йде справа. З цьо-го боку часті вибори є ко-рисні.

Та є й аргументи проти таких безупинних вибо-рів. Показується, нераз, що зачасні вибори мучать людей і вони не хочуть голосувати. Тоді добре зорганізована мала горст-ка людей може переперти свого кандидата й прине-сти небажану перемену. Може бути і найспосібні-ша людина на своєму становищі, але як вона віддається праці й не має часу, або з інших причин, занедбає подбати за по-пулярність, то її не вибе-руть, а зате на її місце може прийти нераз навіть нездара. А така нездара спартачить не одну добру справу так, що її не дасть-ся направити. Тому мож-на тепер завважити, що нові закони промощують дорогу на довше уряду-вання вибраних урядовців, щоб вони мали час зорі-єнтуватися в потребах на-селення та виробити я-кийсь хосенний план пра-ці. Бо ніщо так не шко-дить громаді як безупинні перемини, бо вони витво-рюють хаос, з якого чим-дальше, тим важче вимо-татися.

Подібне можна сказати і про уряд президента

Злучених Держав. Ледви людина уклала собі план праці, ледви дібрала до-свідчених помічників, а вже кажуть їй забиратися. Приходить наслідник і знову вчиться. Ледви під-довчиться, а вже кажуть йому забиратися. Ще й страшуть, що він хоче стати диктатором, коли хоче використати свій до-свід з минулого. А пре-цінь повинно бути так, щоб використати людину з досвідом для добра краю. Отсе треба брати під увагу, коли роздумуємо над третьою каденцією през. Френкліна Д. Руз-велта. Памятаймо, що третя каденція дасть на-году до затримання здо-бутків теперішньої адмі-ністрації та до випробу-вання деяких новостей. Бо навіть зміни мусять бути оперті на досвіді, а не на самій філософіч-ній теорії або на здога-дах.

С. Д.

ЧИ БУДЕ ЗЛУКА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ З СОВЕТАМИ?

ІСТАНБУЛ. — Гедіє подає, що „каварянні слухи“ переда-ють, що певно приде до со-юзу між Великою Британією, Злученими Державами і СССР. Але це буде проголошене до-перва по американських пре-зидентських виборах.

РОСКІШНА КАВА

Коли хочете мати каву, що смакує краще, додайте при за-паренню до кавинка або пер-колятора ЦИКОРІ ФРАНКА. ОТРИМАЄТЕ КАВУ О НЕ-ЗРІВНАНІЙ ДОБРОТІ, СМАЦІ І АРОМІ. Спробуйте ЦИКО-РІ ФРАНКА ще сьогодні.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

С. Д., Акрон, Огайо. — У листах з таборів полонених звичайно нема нічого особ-ливого, бо все, що звідтам виходить, є під строгою цен-зурою. В надісланім Вами ли-сті є потверджене те, що пи-шемо про відносини на захід-ньо-українських землях під Соведами. Хоч таких листів не друкуємо, але їх радо читає-мо, щоб таким чином контро-лювати інші вісті, які до нас дістаються.

В. Ю., Нью Йорк, Н. Й. — Питайте в таких справах прав-ного дорадника.

ЗАХОДОМ ВІДДІЛУ 294. УКР. НАР. СОЮЗУ
В РОГВЕЙ, Н. ДЖ.,
— відбудуться —
В СУБОТУ, 12. ЖОВТНЯ (OCTOBER 12, 1940)
В 2. ГОД. ПОПОЛУДНІ
НАДЗВИЧАЙНІ СОЮЗОВІ ЗБОРИ
В ЦЕРКОВНІ ГАЛІ,
211 Вест Гренд Евію, Рогвей, Н. ДЖ.,
на котрі повинні явитись всі члени враз зо жіноцтвом,
бо на збори загостить до нас орг. УНС. п. Василь
Загаєвич, котрий фактами докаже, що так для нас як
нашої молоді, не має під кожним оглядом кращої
організації понад Укр. Нар. Союз.
На ці збори члени мають право запросити своїх
знайомих й приятелів.
Гузар, предсідник, Я. Салій, секр.

„ДОВБУШ“ — Д. ДМИТРЕНКО.

Ця песа буде відіграна
в неділю, 13. жовтня 1940 р.
у Washington Irving High School, N. Y. C.

НОВОЗОРГАНІЗОВАНИЙ УКР. НАРОДНИЙ ТЕАТР І УКРАЇНСЬКА ДРАМАТИЧНА СТУДІЯ
ставить у НЮ ЙОРКУ І ОКОЛИЦІ народню драму з гуцульського життя п. з.

„ДОВБУШ“

після Ю. Федьковича

Музику написав М. О. Гайворонський.
Оригінальні гуцульські пісні, танці і строї.

Режисер — Мих. Скоробогач.

НЮ ЙОРК — В неділю, 13. жовтня (OCT.)
1940, В WASHINGTON IRVING HIGH SCHOOL,
IRVING PLACE (Bet. 16 & 17 Sts., N. Y. C.)
НЮАРК — В неділю, 20. жовтня (OCT.)
1940, В UKRAINIAN CENTER, 180 WILLIAM
STREET, NEWARK, N. J.

ДЖЕРЗІ СІТІ — В неділю, 27. жовтня
(OCT.) 1940, В UKRAINIAN NATIONAL HOME,
181-183 FLEET ST., JERSEY CITY, N. J.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ — В суботу, 7. грудня (DEC.)
1940, В UKRAINIAN NATIONAL HOME, 849 N.
FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ПОЧАТОК у годині 8. ввечером.

Громади, котрі хотіли бачити в себе „Довбуша“ або яку іншу штуку, просимо голоситись до Студії
М. Скоробогача, 65 E. 7th ST., NEW YORK CITY. Tel.: GR 3-6260.

ВСТУП 50 і 75 центів і текс.

220.

ВЕЛИКИЙ ТРУДІВНИК

(Пам'яті Бориса Грінченка).

Дня 6. травня ц. р. минуло 30 років від смерті видатного українського письменника, вченого й громадського діяча **Бориса Грінченка**. Імя Грінченка тісно зв'язане зі справою української культури й освіти, що їм вірно й незрадливо служив він ціле своє життя, від юнацтва до передчасної своєї смерті. Це був український „народник“, що — хоч сам був із дрібно-панської родини, яка цуралася рідного слова — зацікавився любов'ю до рідного народу й заприсягався служити йому до загибелі. Наперекір страшним умовам тодішнього царського ладу, коли українство виставляло не було на жорстокі переслідування, молодий юнак стає свідомим борцем за українську національну справу. Вигнаний із 6. класу реальної гімназії за читання забороненої української книжечки („Парова машина“ Сергія Подолінського), Грінченко не падає духом і, хоч тяжко бідує, вчиться, складає вчительський іспит і незабаром стає народним учителем. Іде на село, щоб допомогти йому, розганяти темноту, будити приспану національну свідомість.

В тім самім році, коли Грінченко склав іспит на вчителя (р. 1881), розпочав він і свою українську літературну роботу, помістивши вірш у львівському часописі „Світ“. На Україні тоді українське письменство було заборонене, і Грінченко друкує свої твори, здебільшого, в Галичині під різними прибраними іменами (Іван Перекопило, Б. Вільхавський, Вартовий, а найбільше Василь Чайченко). Звід пера його сипляться одна за одною різні популярні книжечки, що їх видає львівська „Прогресивна“, вірші, оповідання, повісті та всякі розвідки, котрі він містив у тодішніх українських часописах Галичини й Буковини („Світ“, „Зоря“),

„Правда“, „Життя і Слово“, „Буковина“, „Літературно-Науковий Вістник“). Провчителювавши з невеличкою перервою десять років (1884—94), Грінченко переходить до Чернигова на секретаря Губерніального Земства. Тоді почалися деякі полегшення для українського друкованого слова, й за час свого перебування у Чернигові Грінченко видав 50 книжечок для народу у 200.000 примірниках за гроші, що їх записав на ту ціль один заможний земляк, Іван Череватенко. Тут-таки видав він і дуже цінні наукові праці — тритомову збірку українських матеріалів записаних із народних уст (народні пісні, оповідання, тощо), та показав великий літературний український переноситься до Києва, куди закликала його „Українська Громада“ редагувати великий український словник, що вийшов у чотирьох томах незадовго перед його смертю (1908. р.).

Живучи у Києві, Грінченко заснував українську радикальну партію, до якої належали С. Єфремов, В. Доманицький, Модест Левицький, Федір Матушевський та інші. Ця партія незабаром об'єдналася з іншою українською партією — демократичною — в „Українську радикально-демократичну партію“. Трохи згодом, 1906. р., заснував він тут „Прогресивну“ і стоїть на її чолі аж до насильного її закриття російською владою 1910. р., незадовго перед своєю смертю. Тут-таки, в Києві, редагує він поважний місячник „Нова Громада“. Крім того, перекладає з чужих мов та продовжує початий іще в Чернигові переклад своїх власних творів, видаваних давніше в Галичині. А був це чималий дорібок — поезії, оповідання, повісті й драми, з життя селян та інтелігенції. А всі вони проняті глибокою любов'ю до вбогого

люду та ненавистю до його гнобителів і рідних зрадників. У віршах Грінченко кличе до праці, накликає земляків не зневіряться, не падають духом, а твердо йти до ясної мети — до національного визволення. В оповіданнях описує тяжке, злиденне життя селянства, під подвійним обухом злиднів, і матеріальних, і духової темноти. Визиск глитаїв і гніт начальства, деморалізація селянства під впливом поганих сторін чужонаціонального міста, раз-у-раз журить письменника. Крім того, писав він гарні шкільні оповідання та інші, де виводить дітей („Сестриця Галля“, тощо). Справа національного визволення, обов'язку освічених шарів просвічувати темних, підносити безпорадну з цього погляду народну масу — присвячені й перші повісті Грінченка („Сонячний промінь“, „На розпутьті“), у двох пізніших повістях („Серед темної ночі“ та „Під тихими вербами“) талановитою рукою змальовані темні сторони тодішнього українського села. Грінченко тут виводить перед нами вже не інтелігента, а селянина — як „нову людину“ на селі.

Слабше у Грінченка вийшли драми — теж або на теми громадські („На громадській роботі“, „Нахмарило“), або історичні („Ясні зорі“, „Серед бурі“). Великі заслуги поклав письменник і як перекладач із чужих літератур — із великих поетів Шіллера, Гюґо, Гейне, Гавітмана, Зудермана. Великою помічницею була Грінченкові в цій народно-просвітній та письменницькій праці його вірна дружина Марія, що писала під прибраним іменем Загірня. Занедужавши внаслідок тяжкого трудового життя на сухоту, Грінченко виїхав із Києва в Італію, де й помер 6. травня 1910. р. в 46. році життя (народився 27. XII. 1863. р.). Тіло його перевезено на Україну й урочисто поховано в Києві на Байковому кладовищі.

Ще за його життя за його великі заслуги для народної освіти львівська „Прогресивна“ іменувала його своїм почесним членом. А був він іще дійсним членом Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 8. жовтня помер в Алжирі, Па., наглою смертю член Бр. св. Миколая, від. 120. У. Н. Союз, **ВОЛОДИМИР БАРАНИК**. Покійний родився в селі Зороговичі, повіт Перемишль. Похоронений 61 рік. Вступив до Союзу в грудні 1920. року. Похорон відбувся в суботу, 12. жовтня, з укр. кат. церкви в 9. год. рано при участі членів від. 120., знайомих і родичів. Покійний полишив у спадку жону Анну, 4 сини: Михайла, Івана, Микола і Владислава та 2 дочки: Марію, Стефку і 6 внуки. Найприближні земляки Вашигтона буде йому пером! Ілько Жобаль, секр.

освіти львівська „Прогресивна“ іменувала його своїм почесним членом. А був він іще дійсним членом Наукового Товариства імені Шевченка у Львові.

1) Поетична народна творчість.
2) Фрідріх Шіллер, великий німецький поет (1759—1805); Грінченко переклав його дуже гарні драми „Майра Стюарт“ та „Вільгельм Телл“.
3) Генрік Ібсен, визначний норвезький поет (1828—1926), писав драми, з них Грінченко з дружиною до дочки Настею перекладали (як видало) такі: „Примари“, „Гедда Габлер“, „Ворог народів“, „Підпорі громадянства“, „Нора“.
4) Гергард Гавітман, найбільший сучасний німецький поет, із нього переклав Грінченко драму „Перед сходом сонця“ й „Вісник Гейнеля“, народився 1862.
5) Герман Зудерман, німецький поет і драматург, письменник (1857—1928).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. Дж. — Місцеві збори Товариства Дархавинів, від. 275., відбулися в неділю, 13. жовтня, в Галі Церковній при Сусік і Гріні вул. в 8. годині вечора. Проситися членів і ачленів прибути на ці збори, бо є важкі справи до погодження. Довгуючі члени повинні прийти і вирішити задоволення, бо в противному разі будуть сусуповані. — За уряд: М. Гречин, пресд.; І. Сосувський, фін. секр.; Н. Манорик, кас.; С. Рибак, рек. секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Збори Брацтва св. Йоана Хрест., відділу 76. відбулися в неділю, 13. жовтня, в Церковній Галі, 37 Мортон ул. А члех зборих будуть присутні головний радийний Антін Шумейко і організатор В. Загаєвич. Проситися всіх членів і членків прийти масово на ці збори, бо почуємо дуже цікаві і корисні справи для нас. Збори відбуваються зараз по Службі Божій. Довгуючих членів проситися вирішити заздалегідь. — В. Кузьма, пресд.; В. Салабун, секр.; Ст. Стойко, кас.

ПОЛЬСЬКО-ЧЕСЬКА ЗГОДА.

ЛОНДОН. — Мали її підписати д-р Едвард Бенеш від імені Чехословаччини, а В. Рачкевич від імені Польщі. Згадані особи є визнані Англією як голови урядів згаданих держав.

Д-Р ЮРИЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. Ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

Д-Р ВОЛОД. ГАШИЦЬ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.
Tel.: Essex 3-5066
Урядові години: Від 1 до 3 попол.: від 6 до 8 ввечір.
В неділі згідно з умовою.

Д-Р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 ввечір. Н неділі згідно з умовою.
718 SO. 17th ST., NEWARK, N. J.
(near Springfield Avenue)
Tel. Essex 3-4468.

Д-Р С. ЧЕРНОВ
Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров
Аналіз крові для подругого свідчення.
Гемороїди й желяки лікуються без операції.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флюроскоп. — Екзамінація \$2.00.

БОЛІНІ

Рани на ногах, опухлі ноги, набряклі ноги, болочні ноги, флебіт (запалення жил), напухлі або болочні коліна чи істочки і ревматичні ноги успішно лікуємо новими європейськими методами без операції.

Офісові години: щоденно від 1 до 6 ввечір, в понеділок і четверг від 1 до 8:30 ввечір, Нема урядових годин у неділі.

Dr. L. A. BENLA
320 W. 86 St., New York City
Близько Бродвею
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ.

В КОЖНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТИ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

ЯК УДЕРЖАТИСЯ ПРИ ЗДОРОВ'ЛЮ

Недуги крові, шкіри, нервів, хронічні болі, загальна слабкість, сніткою, хронічний ревматизм, шлункові недуги, гемороїди („пайас“) і інші занедужання відходою кишки, спричиняючи біль та догелівості, заборення широк і ліхура і інші хронічні болі чоловіків і жінок успішно лікуються модерними науковими методами. Порадьтеся д-ра Зінса й просіть його пояснити вам наше недоматання. Розсади крові — аналіз урини — й лучі екс. ЕКЗАМІНАЦІЯ ДАРОМ.

DR. L. ZINS, (28 літ приватної і шпитальної практики)
110 E. 16. STREET, NEW YORK, N. Y.
(Bet. Union Sq. & Irving Pl.)
ГОДИНИ: від 9. рано до 8. ввечір. В неділі: від 9. рано до 2. спол.

BATES & ANDERSON
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
HUDSON, N. Y. ТЕЛЕФОН: 172
Католицький асистент

ПРИЯТЕЛІ
Ми переконалися, що як тільки хтось має з нами до діла, зараз стається одним з наших багатьох приятелів.
Це діється тому, що ми обслуговуємо людей уже довгі роки і завжди стараємося, щоби зданати собі якнайбільше приятелів серед усіх тих, котрим ми даємо услугу.
STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne.
Phone: Bergen 4-5989 Phone: Bayonne 3-0540

АНГЛІЙСЬКІ ДІТИ-ВІТКАЧІ ВЧАТЬСЯ В АМЕРИЦІ АМЕРИКАНСЬКОЇ ГРИ.

ТАРЗАН, ч. 127. Ув'язнений місяць.

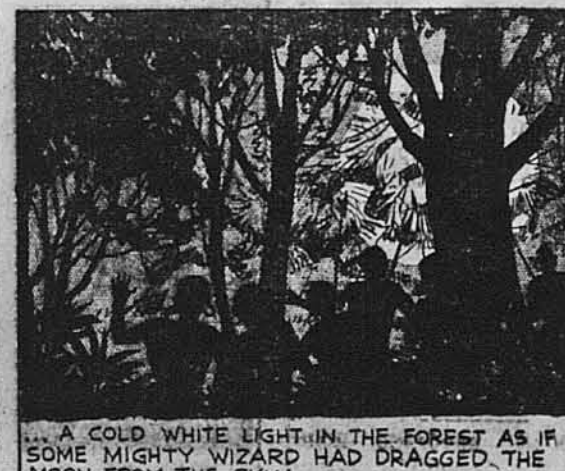
Це Кейдо, що заховався в корчах, кинув загодочну спину в сторону Говка, щоб спонукати в той спосіб воїнів до боротьби.

Тепер він сам був здивований їхніми скам'янілими зосстраху обличчями. Він теж замахав дальшу спробу увільнити Тарзана.

Обертаючись поза себе, щоб знайти причину переляку воїнів, Кейдо сам попав у великий переляк. Він побачив...

Холодне, ясне світло в лісі. Так начеб якийсь могутній чарівник стягнув з неба місяць.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

SAMUEL P. KANAI
Український ПОГРЕБНИК
Цілий похорон навіть за \$150
433 State St., PERTH AMBOY, N.J.
Phone: P. A. 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шпра і чеспя.
Main Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347
Branch Office (Філія):
969 SOUTH BROAD ST., TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні та низькій як \$150.
Обслуга майкраш.
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE, (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-6577

ВІСЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ
НЕБІЖЧИК ХОДИТЬ
Історичне оповідання про війну міжхетськ і кутіпецькіх в часі, коли історична Польща правила Україною, а турки правильно називали її не на грабид.
ЦІНА 75 ЦЕНТІВ
"СВОБОДА"
81-83 GRAND STREET, P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.